

୧୧ଶ ଅଧ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗୀତ ଓ ସମାଜ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ : ଗୀତର ଲିରିକ୍ ରେ ପାରମ୍ପରିକତାକୁ ଶୁଣି କିଛି ନୂଆ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ।

ସାମାଜିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ସଙ୍ଗୀତକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ । ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସମୟରେ ଆମ ନେତାମାନେ ସଙ୍ଗୀତ ବ୍ୟବହାର କରି ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକାଠି କରିଥିଲେ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୧: ସଙ୍ଗୀତ ଯାହା ଏକତ୍ରିତ ହୁଏ !

ଆମ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ, ଭାରତର ବହୁ ବିବିଧତାର ଏକ ପ୍ରତିଫଳନ !

ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା **ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର**, ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରଥମ ଭାରତୀୟ ଏବଂ ଅଣ-ୟୁରୋପୀୟ ଯିଏ କି ଏକ ଧାରାକୁ ଭାଙ୍ଗି ୧୯୧୩ ମସିହାରେ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ । ସଂସ୍କୃତ ମିଶ୍ରିତ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାରେ ଏହି ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଭାରତର ବିଶାଳ ଏବଂ ବିବିଧ ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଶ୍ୟ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଛି ।

- ଗୀତର ଲିରିକ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ବୁଝ ଏବଂ ଏହା ଭାରତର ବିବିଧତାକୁ ଏହା କିପରି ପ୍ରତିଫଳିତ

0680CH11

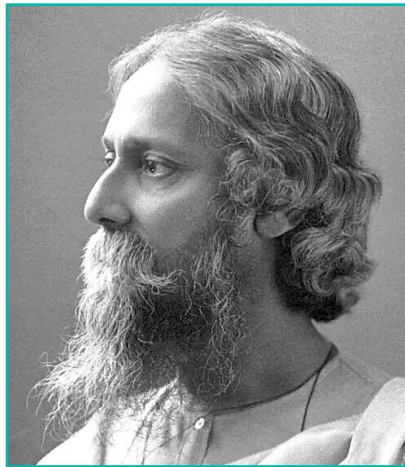
କରିଛି ଦେଖ ।

- ପଦ ସଂଯୋଜନା ଗୀତକୁ କିପରି ଚମତ୍କାର କରିଛି ତାହା ବିଶ୍ଳେଷଣ କର ।
- ଗୀତଟି ଉତ୍ତମ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ସଙ୍ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଭାବନା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କର ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୨: ଆମର ମୂଳ

ପୁରାତନ ଗ୍ରନ୍ଥ ବେଦ ଏବଂ ଉପନିଷଦ ବିଷୟରେ ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣିଥିବ । ଆମେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଆମକୁ ଦୟାଳୁ, ସତ୍ୟବାଦୀ ଏବଂ ସ୍ନେହୀ ହେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦିଅନ୍ତି ।

କଠୋପନିଷଦ ଦେଖ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ ଶବ୍ଦକୁ ଗାଇବାକୁ ଶିଖ ଯାହା କି ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ମଧ୍ୟ ପ୍ରିୟ ଥିଲା ।

ବିସ୍ତାରିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଏହି ଗୀତଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ପାରମ୍ପରିକତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରେ ?

ଗୁଡ଼ିୟା ରାଣୀ ବିଚିୟା ରାଣୀ ପରିଓଁ କି ନଗରି ସେ ଏକ ଦିନ ରାଜକୁମାର ଜି ଆଏଙ୍ଗେ ମହଲୋ ମେଁ ଲେଜାଏଙ୍ଗେ

ଅନୁବାଦ: ମୋର ରାଜକୁମାରୀ ମୋ କଷ୍ଟେଇ, ଦିନେ ତୁମ ପାଇଁ ରାଜକୁମାର ଆସିବେ ଏବଂ ସେ ତୁମକୁ ଡାକ ମହଲକୁ ନେଇଯିବେ ।

ଯଶୋମତୀ ମୟାଁ ସେ ବୋଲେ ନନ୍ଦଲାଲା ରାଧା କୁଁଁ ଗୋରୀ, ମେଁ କୁଁଁ କାଲା ?

ଅନୁବାଦ: ଦିନେ ନନ୍ଦଲାଲା ଯଶୋଧାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, ମୁଁ କାହିଁକି କଲା ଏବଂ ରାଧା କାହିଁକି ଗୋରୀ ?

ତୁମେ ତୁମ ମାତୃଭାଷାରେ ଏକ ଗୀତ ମନେ ରଖିପାରିବ କି ଯାହା ଏକ ପାରମ୍ପରିକତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରେ ? ମୂଳ ଗୀତଗୁଡ଼ିକ ଲେଖି ଏବଂ ତୁମେ ସେଥିରେ କିପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବ ତାହା ବିନିମୟ କର ।

ଜାଗ୍ରତ ହୁଅନ୍ତୁ

ଉତ୍ତମ୍ଭିଷତ ଜାଗ୍ରତ

ପ୍ରାପ୍ତ ବରାନ୍ ନିବୋଧତ,

କ୍ଷୁରସ୍ୟ ଧାରା ନିଶିତ

ଦୁରତ୍ୟୟା, ଦୁର୍ଗଂ ପଥସ୍ତତ୍ କବୟୋ ବଦନ୍ତି

ଶୁଣ ଏବଂ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦିଅ

ଏବେ, ଗୀତକୁ ଶୁଣ । ଏହା କେଉଁ ଅନୁଭବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ?

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୩: ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଅ !

ଶୁଣ ଓ ଏହି ଗୀତକୁ ଶିଖ, ଏବଂ ତୁମେ କିପରି ଜଣେ ମହାନାୟକ ହୋଇପାରିବ ଓ ସକାରାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରିବ ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କର ।

"ଉଠ ! ଜାଗ୍ରତ ହୁଅ ! ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥମି ଯାଅ ନାହିଁ ।"

— ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୪: ପାରମ୍ପରିକତା

ସଙ୍ଗୀତକୁ ମଧ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ । ସଂସ୍କୃତି, ଜାତି, ରଙ୍ଗ, ଲିଙ୍ଗ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ ପୂର୍ବଧାରଣା ବା ସାଧାରଣୀକରଣକୁ ପାରମ୍ପରିକତା କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଏହାକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ ! ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୀତକୁ ଶୁଣ ଏବଂ ଯଦି ତୁମେ ଏହି ଭାଷା ସହିତ ପରିଚିତ ନୁହଁ, ତେବେ ଅନୁବାଦ ପଢ଼ :

ବରୁଆ କି ମୁର୍ଗୀ

ବରୁଆ କି ମୁର୍ଗୀ ବୋଲେ ନା

ବରୁଆ କା ମୁର୍ଗୀ କୁକୋଡୁ କୁ

ବରୁଆ କି ମୁର୍ଗୀ ରୁଠ୍ ଗେୟି

ନା ମାନୁ ମେ ନା ମାନୁ

ବରୁଆ କା ମୁର୍ଗୀ କୁ୍ୟ ଅକଡ଼େ ?

ଉସ୍ଵେ ଶିର୍ ପର୍ କଳ୍ଲି ହେ

ଯିସ୍ଵେ ଶିର୍ ପର୍ ତାଜ ନେହି

ଖୋ ବିଚାରୀ ମୁର୍ଗୀ ହେ ।

ଅନୁବାଦ

ବରୁଆର କୁକୁଡ଼ା ତୁମ୍ଭ ରହୁଛି,

ଯେତେବେଳେ ବାବୁଆର ଗଞ୍ଜା ଡାକୁଚି କୁକୁଡୁ କୁ !

ବରୁଆର କୁକୁଡ଼ା ବିରକ୍ତ,

କହୁଛି, "ମୁଁ ରାଜି ନୁହେଁ !"

କାହିଁକି ବଞ୍ଚୁଆର ଗଞ୍ଜା ଚାରିଆଡ଼େ ଘୁରୁଛି ?

କାରଣ ସେ ଏକ ରୋଚକ ପଞ୍ଜା ପିନ୍ଧନ୍ତି,
ବିଚାରୀ କୁକୁଡ଼ାର ମୁକୁଟ ନାହିଁ !

ଉପରୋକ୍ତ ଗୀତକୁ ତୁମେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର
ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ହେଉଛି :
ବସୁଆ କି ମୁଗୀ କୁଁ ଖୁସ୍ ହେ, କୁଁ ଖୁସ୍ ହେ ? କେଁା କି
ଅଣ୍ଡା ଦେତି ହେ, ଦେତି ହେ !

ଅନୁବାଦ : ବସୁଆର କୁକୁଡ଼ା କାହିଁକି ଖୁସି ? କାରଣ ସେ
ଅଣ୍ଡା ଦେଉଛି !

ସଙ୍ଗୀତ ଆମମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ
କରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ପାରମ୍ପରିକତା ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏକ
ଗୀତ ଖୋଜ ଯାହା ତୁମକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ । ଏହା ଶିଖ
ଏବଂ ତୁମ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଅ । ତୁମକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଥିବା
ଗୀତଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଏକ ପୁସ୍ତକ ତିଆରି କରିବାକୁ ବିଚାର
କର ।

